

Educació lliure

Fa unes setmanes, l'ARA narrava la transformació pedagògica de Josep Goday i Manuel Ainaud a la ciutat de Barcelona. Malgrat la significació de la xarxa escolar avançada que van crear, no podem continuar vivint de les glòries i efemèrides del passat –un mal molt català–. Encara recordem de manera compulsiva tant Ferrer i Guàrdia i la seva escola moderna, com els pioners de la pedagogia catalana. El problema d'aquest memorialisme és que rara vegada té traducció en un nou salt pedagògic a Catalunya. Segurament, volem recordar perquè és l'únic mecanisme que ens queda després que el 1939 arrasés amb tot aquest bagatge educatiu.

Catalunya és doblement desgraciada quant a l'educació. No solament tot el que tenim porta la marca d'una educació convencional, sinó que no hem sabut tornar a ser un centre de reforma educativa i pedagogia avançada. Això no vol dir que no existeixin centres educatius privats que no hagin apostat per models pedagògics alternatius o avançats. El darrer cas és el dels jesuïtes i el seu aprenentatge experimental en el qual els infants són *esperonats* a ser més creatius. Amb tot, això té relatius pocs efectes en els centres públics, basats en educació radial i estandarditzada. I ja no esmentem els problemes socials que arrosseguen aquests centres, on l'atenció a la diversitat s'ha convertit en la brigada antidisturbis.

El darrer intent de concebre una escola de pedagogia avançada prové dels col·lectius de Can Batlló al barri de Sants: el centre educatiu autogestionari i cooperatiu Arcàdia. Com el nom indica, es tracta d'un

projecte autogestionat per pares i pedagogs, que busca un model educatiu que permeti el millor desenvolupament de l'infant. Pels correus intercanviats amb el col·lectiu, tinc la impressió que encara estan cercant el format del projecte educatiu. Al final, serà l'assemblea la que decidirà quin model apliquen, i probablement serà fruit del compromís.

Hi haurà, tanmateix, infants en aquesta assemblea autogestionària?

L'any 1968 el físic americà Daniel Greenberg, professor a la Universitat de Colúmbia, va deixar la seva plaça per fundar una antiescola a Framingham, Massachusetts: la Sudbury Valley School. L'anomeno antiescola, però avui el psicòleg de Boston College Peter Gray ho titula "aprenentatge autoguiat". En català planer, ho podríem descriure com una escola que no té mestres, aules o llibres de text. Té infants

BORJA VILALLONGA

HISTORIADOR

La Sudbury Valley School no té mestres, aules o llibres de text. Té infants que decideixen cada dia què volen fer

que decideixen cada dia què volen fer, lliurement. Un equip de facilitadors els ajuda i guia si els ho demanen. Només si els ho demanen. En cap cas interfereixen en l'aprenentatge dels infants. Si un nen o nena vol dedicar-se tot el dia a jugar a videojocs o a futbol ho pot fer. Si algú té passió pel piano, un faci-

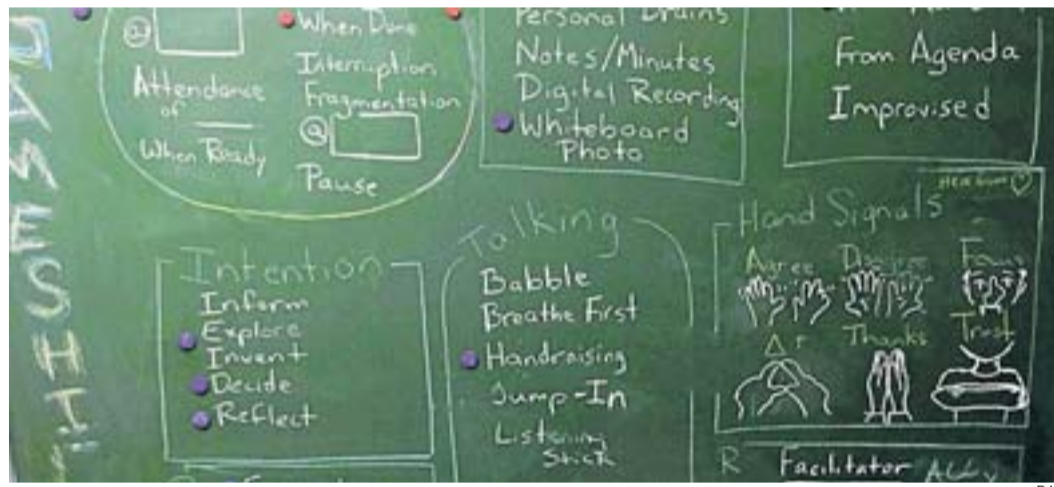
litador l'ajudarà a aprendre a tocar-lo. I si algú vol estudiar àlgebra, un facilitador amb un doctorat en matemàtiques és a la seva disposició. Confien en els infants i en la seva immensa capacitat d'aprenentatge a través del joc.

El secret d'aquesta escola és que els infants tenen plena potestat d'aprendre el que volen i de fer-ho jugant. A més, la pedagogia Sudbury fomenta la cooperació en el joc esborrant les separacions per edat. Tot és una gran família. L'assemblea setmanal de pares, infants i facilitadors gestiona el centre.

Un dels grans prejudicis contra la Sudbury Valley School és que els infants no hi aprenen res i que no surten preparats per a la universitat i el món laboral. Segons els estudis de Peter Gray, més del 80% dels antics estudiants desenvolupen la carrera que volen, perquè hi han bolcat passió espontània i esforç voluntari. Si van a la universitat, la nota mitjana a les proves d'accés (els SAT i ACT americans) és als quartils superiors. Entre els exalumnes hi ha la cineasta Laura Poitras, directora del documental *Citizenfour* sobre Edward Snowden, guardonat amb un Oscar al millor documental del 2015.

Recentment, l'equip liderat per Tomis Parker ha anat més enllà i, a partir del model Sudbury i la cultura *hacker*, ha creat els Agile Learning Centers. És el proper pas de l'aprenentatge autoguiat per a la cultura digital col·laborativa i *open source*. En poc menys de dos anys diverses ciutats americanes han vist néixer el seu Agile Learning Center. La foto que il·lustra aquest article mostra les regles de l'assemblea diària del New York Agile Learning Center.

És possible que Catalunya fos un centre de pedagogia avançada en el passat. Avui la pedagogia catalana viu ancorada en la figura del mestre radial, de les aules i pupitres. Pot ser que, com els jesuïtes, hi posem molts de colors i somriures. Podrem fer creure als infants que fan activitats *guais*. Però l'essencial d'una educació disciplinada roman intacte perquè l'infant no pot decidir: continua sent un infant que té negada la capacitat d'autoguiar el que vol aprendre realment tot jugant.

B.V.

CARTES I MISSATGES

F. Xavier Vila i el manifest del Grup Koiné

En resposta a l'article "Sobre el manifest del Grup Koiné", de F. Xavier Vila (publicat l'01/04 al diari ARA), he de dir que m'ha sorprès molt que un professor universitari dedicat a l'estudi de la llengua parli de la resurrecció de l'hebreu. El doctor Vila hauria de saber que les llengües, igual que els humans, un cop traspassades no hi ha miracle que les ressusciti i només resta certificar-ne la defunció.

L'hebreu mai no va ser una llengua morta, la seva activitat com a eina de comunicació escrita es va mantenir ben viva en el decurs de segles fins que va assolir un espectacular renaixement com a llengua vernacle. Potser el professor Vila no sap, i ara més que mai convé recordar-hi, que aquesta revitalització va ser possible justament perquè tots els parlants que la van fer seva –arran de l'esforç inicial d'Eliezer ben-Iehudà– parlaven llengües diferents; no en parlaven cap que fos comuna a tothom, que els pogués servir de llengua franca.

Aquest és justament el drama del català: que tots els catalanoparlants hem estat bilingüitzats a la força en una única llengua: el castellà. Aquest fet és letal per a la salut del català. Veient com el professor Vila desconeix o obvia l'aspecte clau que explica per què l'hebreu es va poder revitalitzar, no crec que estigui autoritzat a dir que el manifest en favor de la normalització del català faci una anàlisi simplista. El que simplifica la qüestió i dispara sense engaltar és precisament ell.

TESSA CALDERS I ARTÍS

DIRECTORA DEL DEPARTAMENT DE SEMÍTIQUES DE LA UB

Més mesures urgents

L'any a les carreteres gironines no ha començat del tot bé. Llevar-te amb notícies com el sinistre de dissabte et deixa el cor encongit. Set morts són moltes morts. Un conductor ebri, sense carnet i a una velocitat excessiva per una carretera en mal estat és, tot plegat, inadmissible. Massa factors en contra per a tres pobres innocents, treballadors, que anaven a guanyar-se el pa. El destí és capritxós, però el nostre go-

vern podria aplicar moltes més mesures per prevenir notícies d'aquesta mena.

Senyor conseller, les coses han de canviar i ràpid, no volem lamentar més morts. Cal introduir mesures molt més dures per als infractors, que conduir sense carnet o borratxo no impliqui passar només una nit al calabós, i desdoblant la maleïda Nacional II ja!

EVELIN RUZ I FERNÁNDEZ

SILS

Qui s'ocupa dels autistes?

Aquesta carta està dedicada a la Laura, una nena que està afectada per autisme. Malgrat tot, la Laura, al llarg de la seva vida, de la seva evolució, a poc a poc ha anat avançant. Ha fet avenços que van des d'arribar a parlar, no gaire, una mica, fins a ser campiona, en la seva categoria, de natació i d'equitació, i fer els 60 metres assistits de Catalunya. Va assistir a la cerimònia de celebració dels millors esportistes de Lleida, i tot això només amb l'ajuda de la seva residència: la residència Empresesguera, a Lleida, gestionada per Aspros.

Imaginem-nos per un moment que els autistes poguessin tenir, com altres col·lectius, l'ajut d'una associació que s'interessés per aquest tipus d'afectació i per la gent que la pateix. Ara com ara, aquí a Lleida això no existeix, i són un col·lectiu una mica oblidat. El dia 2 d'abril va ser el Dia de l'Autisme, i espero que serveixi perquè es comenci a tenir en compte tots els autistes, ja que s'ho mereixen i són molt agraïts.

Pares i mares de nens autistes: no defalliu, que tothom pot millorar en la mesura de les seves possibilitats i en la mesura que es facin coses que els vagin bé. He posat l'exemple de la meua filla Laura no per presumir sinó perquè tingueu ànims i força per lluitar per ells i elles, ja que s'ho mereixen tot.

MERCÈ MORA I CORDERROURE

LLEIDA

Les cartes enviades pels lectors han de tenir un màxim de 1.000 caràcters. El diari es reserva el dret de resumir-les. Els seus autors hi han de fer constar nom i cognoms, adreça postal i electrònica, número de carnet d'identitat i un telèfon de contacte. Les cartes no es respondran.

Podeu expressar-vos al diari a través de la web www.ara.cat, i per les següents vies:

[@diariARA](https://www.facebook.com/diariARA) [facebook.com/diariARA](https://www.facebook.com/diariARA) [@cartes@ara.cat](mailto:cartes@ara.cat) Carrer Diputació, 119, 08015, Barcelona Fe d'errades: opinio@ara.cat

